

פתרון בחינת הבגרות בעברית א' – יחידת לימוד אחת

קיץ תשע"ו, 2016, שאלונים: 210, 11107

מוגש ע"י צוות המורים של "יואל גבע"

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

MY.GEVA.CO.IL

לפרטים לחצו כאן!

תיכונים, אתם לא לבד!

הכירו את MY.GEVA סרטוני הסבר שיכינו אתכם ביעילות לבגרות במתמטיקה

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
 ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
 מועד הבחינה: קיץ תשע"ו, 2016
 מספר השאלון: 210,011107

מדינת ישראל
 משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון א'

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון	—	הבנה והבעה	—	50 נקודות
פרק שני	—	אוצר המילים והמשמעים; שם המספר	{	26 נקודות
פרק שלישי	—	תחביר ומערכת הצורות	{	24 נקודות
	—	סה"כ	—	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות:
- (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.
  - (2) לכתובת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (23-24) של השאלון.
  - (3) הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

- 2 - הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210

לפניך שלושה טקסטים 1-3. קרא אותם, וענה על השאלות שאחריהם.

טקסט 1

הרובוטים בוא יבואו

מעובד על פי שכטר, א' (21 במאי 2015). איפה הרובוטים שהבטיחו לנו? TheMarker.
אוחזר מ-<http://www.themarker.com>

בימינו השיח הציבורי והתקשורתי מאופיין בפחד גובר והולך מעלייתן של "המכונות החכמות", משום שהן מיתגרות את הצורך בעובדים. כלכלנים, אנשי טכנולוגיה ועיתונאים מזהירים מפני גלי אבטלה, ירידה בביטחון התעסוקתי, שחיקה בשכר ופגיעה באיכות החיים. לטענתם, כל אלה יהיו בקרוב מנת חלקנו בשל עלייתן של המכונות.

בראש הקבוצה הזאת עומדים כלכלנים מאוניברסיטת אמ-איי-טי (MIT) בארצות הברית הטוענים כי המהפכה הדיגיטלית מבטלת את מעמד הביניים, מחסלת משרות יותר משהיא מייצרת, ומותירה אותנו עם שוק עבודה מקוטב. בשוק העבודה העתידי יהיה רוב של עניים – שעובדים בשכר נמוך או שהמקצועות שלהם נכחדו – בצדו תהיה אליטה, קבוצה קטנה של גאוניים בתחום הטכנולוגיה, אשר יגרפו את כל הרווחים.

טענות הכלכלנים זכו לחיזוק בעקבות מחקר שנערך בשנת 2013 באוניברסיטת אוקספורד באנגליה. במחקר הוסקו מסקנות עגומות בנוגע לשוק העבודה בעתיד: 47% משוק העבודה בארצות הברית עלול להיות לא רלוונטי. מספר הולך וגדל של משרות – רואי חשבון, מזכירות, עוזרים משפטיים ופקידים – כולן בסכנה.

האם תחזיות האימים האלה יתממשו? תלוי את מי שואלים. לדעת האופטימיסטים – המאמינים בכוחה של הטכנולוגיה לקדם את האנושות – בזכות הטכנולוגיות החדשות מספר המשרות שיתווספו יהיה גדול יותר ממספר המשרות שייעלמו, והטכנולוגיות האלה יובילו לשגשוג כלכלי חסר תקדים, כמו שעשו כל המהפכות בשלוש מאות השנים האחרונות. מהפכת המחשוב יצרה יותר מ-1,500 סוגי משרות חדשים לגמרי מאז המצאת המחשב האישי. לדעת הפסימיסטים, האנושות ניצבת הפעם לפני אתגר שונה מן האתגרים שידעה בעבר: קצב השינוי הטכנולוגי הוא מהיר מכדי שהמין האנושי יוכל להסתגל אליו בלא התערבות מטעם ממשלות וארגונים, שתפקידם לזהות מראש את הסכנות.

/המשך בעמוד 3/

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ז, מס' 210,011107 - 3 -

בשנתיים האחרונות היה נדמה שקולותיהם של הפסימיסטים השתלטו על הדין התקשורתי בנוגע לעתיד העבודה בעידן המכונות החכמות, וכתבות רבות שיש להן כותרות מבהילות כמו "הטכנולוגיה הורגת את מעמד הביניים" הציפו את אמצעי התקשורת. אולם גם אם נהיה אופטימיים יותר, וגם אם השינוי לא יהיה מהיר, אין כל ספק שהשינוי כבר מתרחש. השימוש בטכנולוגיות מחשב ואלקטרוניקה צפוי רק להתעצם בשנים הקרובות, ובעקבות זאת ייעלמו מקצועות מסוימים, כשם שבעקבות השימוש במכונות נעלם המקצוע נהג כרכה. אמנם העידן הדיגיטלי מביא עמו ברכה לצרכנים, אך בטווח הארוך השינוי שהוא עושה לשוק העבודה ישפיע לרעה על מצבם של עובדים רבים, ומספרם של עובדים שמצבם רע רק ילך ויגדל.

גם אם עדיין לא התממש סיוט "האבטלה הטכנולוגית", הרובוטים בואו, ובואו, ומי שפרנסתו חשובה לו מומלץ שייערך לכך ויבחר כבר עכשיו במקצוע שסיכויי ההישרדות שלו גבוהים.

/המשך בעמוד 4/

30

35

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210 - 4 -

טקסט 2

אחרי שהרובוטים ישלטו בשוק התעסוקה, במה ניתן יהיה לעבוד?

מעובד על פי פישר, י' (17 באוגוסט 2014). אחרי שהרובוטים ישלטו בשוק התעסוקה, במה ניתן יהיה לעבוד? The Marker. אוחזר מ-<http://www.themarker.com>

5 שוק העבודה העתידי צפוי להיות שונה בהרבה מהשוק שאנחנו מכירים כיום, ומקצועות רבים צפויים להיעלם – כך נטען במחקר שערך מכון פִּיו (pew) האמריקני. כבר היום מחשבים מסוגלים לבצע עבודות המאופיינות בפעולות שגרתיות שחוזרות על עצמן, אבל בעתיד הקרוב נראה כי הם יהיו מסוגלים לבצע פעולות מורכבות בהרבה.

10 לפי נתוני מכון פִּיו, המקצוע בעל הסבירות הגבוהה ביותר להיעלם הוא הגֵּהָה¹. אחריו ברשימה: מקריני סרטים, מודדים וקצבִים. במקום החמישי ברשימה מדורג מקצוע המזכירות והקצרנות. גם חֶשֶׁבִי שֵׁכר, כְּסָפְרִים, קלדנים, רוקחים ורואי חשבון נמצאים בסכנה, והקופאים גם הם צפויים להיות מוחלפים במכונות.

ברשימת המקצועות שצפויים דווקא להיות חשובים יותר בעשור הבא, כי מחשבים לא יוכלו להחליף את העובדים בהם – ספורטאים ומאמני ספורט, כְּבָאִים, אנשי פיקוח על תנועת רכבות, נהגי קטר, מדעני שימור, כרטיסנים, שוטרים ובלשים. גם תחום ההוראה צפוי שישמר מעמדו.

15 ההשלכות הכלכליות של השינויים בשוק התעסוקה יהיו נרחבות. 48% מן המומחים שנשאלו חזו כי עד שנת 2025 יוחלפו עובדים רבים ברובוטים או במחשבים מסוג כלשהו. בעקבות זאת יעלה מאוד שיעור האבטלה. לעומת זאת 52% מן המומחים טענו כי בשוק התעסוקה העולמי ייווצרו משרות יותר משיאבדו, כפי שהיה במהפכה התעשייתית, וכי בזכות החדשנות האנושית מקצועות שייכחדו בעוד קצת יותר מעשור יוחלפו במקצועות חדשים.

20 הנתונים האלה מעוררים דאגה, מכיוון שבעבר השפיעו תהליכי אוטומציה² בעיקר על עובדי "צווארון כחול"³, ובעתיד הקרוב הם ישפיעו גם על עובדי "צווארון לבן"⁴. לפיכך, גם עובדים בעלי השכלה גבוהה, שזוכים כיום להצלחה בתחום התעסוקה ולמשכורות גבוהות, עלולים להיות מיותרים בתוך כמה שנים. לכן גם מערכת החינוך וגם מוסדות ההשכלה הגבוהה יידרשו להתאים את עצמם לשינוי בשוק התעסוקה העתידי, כדי להעניק לתלמידים של היום יכולת להתמודד עמו.

1 הגֵּהָה – בדיקה מדוקדקת של דברי כתב ותיקון טעויות לפני הדפסתם הסופית.

2 אוטומציה – החלפת האדם במכונה: שימוש במכונות לביצוע פעולות שקודם לכן עשה אותם האדם, כדי להקל את העבודה.

3 עובדי "צווארון כחול" – כינוי לאנשים השייכים למעמד הפועלים, העוסקים בייצור ובמלאכת כפיים.

4 עובדי "צווארון לבן" – כינוי לאנשים השייכים למעמד הביניים, העוסקים בתחום המנהל, המסחר והמקצועות החופשיים כגון עריכת דין ורפואה.

/המשך בעמוד 5/

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 210,011107 - 5 -

טקסט 3

היכוננו לעידן הרובוטים: שוק העבודה בדרך לטלטלה גדולה

מעובד על פי פייננשל טיימס (6 באפריל 2015). היכוננו לעידן הרובוטים: שוק העבודה בדרך לטלטלה גדולה.

גלובס. אוחזר מ-<http://www.globes.co.il>

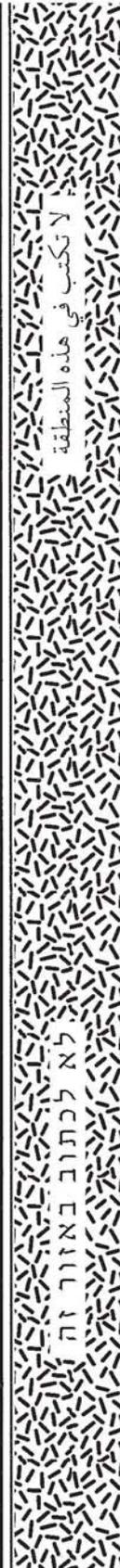
החרדה מפני השינוי המהיר של עולם העבודה היא גדולה. איום האוטומציה כבר אינו מוגבל לפסי ייצור, והוא מגיע גם אל המשרדים של אנשי "הצווארון הלבן". פחד כזה יכול להיות מְשֶׁתֵק: מדוע לטרוח בפיתוח קריירה אם המקצוע שלך עלול להיעלם מחר?

5 אנשי מקצוע שעוקבים אחר מגמות במקומות העבודה ממליצים כאן כיצד לפתח קריירה משגשגת, חסינה בפני העתיד.

10 לאריק ברניולפזון, פרופסור למנהל עסקים באוניברסיטת אם-איי-טי יש שלוש הצעות: ראשית, למדו תחומים שבני אדם טובים בהם יותר ממכונות, תחומים שנדרשים בהם יצירתיות ויזמות, אבל גם כישורים בין-אישיים כמו מוטיבציה, כושר שכנוע, טיפוח ודאגה לזולת. שנית, אמצו למידה לאורך כל החיים. כישורים שיש להם ערך היום עלולים לאבד מערכם מחר, בגלל התקדמות הטכנולוגיה. שלישית, עשו מה שאתם אוהבים באמת. בעידן המכונות ההתנהלות ברוב השווקים תהיה מסוג: "הזוכה לוקח את הרוב", כלומר מעט אנשים בעלי כושר ביצוע גבוה יקבלו את רוב ההכנסות, תשומת הלב וההצלחה. קשה מאוד, אם לא בלתי אפשרי, להצטיין בלי לאהוב באמת את מה שאנחנו עושים.

20 לינדה גראטון, פרופסור בבית הספר למנהל עסקים בלונדון, אומרת כי קשה לתאר באור חיובי את עתיד התעסוקה, משום שהטכנולוגיה מתפתחת והיצע המשרות בדרגי הביניים קטן. ההצעה שלה היא שכדאי ללמוד בלי הפוגה כדי לרכוש כישורים שצפוי שיהיו רבי ערך בעתיד. לדבריה, מבנה הקריירה בן שלושת השלבים – השכלה, עבודה, פרישה – כבר מיושן. "חכם הוא מי שרואה את הנולד ומוכן להתנסות בדברים חדשים", היא מציינת.

/המשך בעמוד 6/

لا تكتب في هذه المنطقة

لا تكتب באזור זה

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210 - 6 -

פרק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1-5.

1. ציין מהי המהפכה ששלושת הטקסטים 1-3 דנים בה. (3 נקודות)
 "מהפכה טכנולוגית" – השימוש במכונות וברובוטים למילוי פעולות ותפקידים המבוצעים היום ע"י בני אדם.

2. על פי שלושת הטקסטים צפוי שינוי חברתי-תעסוקתי בעקבות המהפכה שצינת בשאלה 1.
 א. (1) לפי הטקסטים, המהפכה פוגעת קודם כול בעובדי "הצווארון הכחול", העוסקים בייצור ובמלאכת כפיים. הסבר מדוע. (2 נקודות)
 עובדים אלה מבצעים פעולות שגרתיות שחוזרות על עצמן, וקל לגביהם לבצע אוטומציה.

(2) לדעת הכותבים, הפגיעה עתידה להגיע גם לאנשי "הצווארון הלבן" (למעמד הביניים). הסבר מדוע. (2 נקודות)
 המצאתם של רובוטים, שיהיו מסוגלים לבצע פעולות מורכבות, תביא לכך שגם עובדים שרכשו השכלה גבוהה עלולים להיות מוחלפים ולהחשב מיותרים.

(3) לדעת הכותבים, מהו הנזק שיגרום השינוי לשני המעמדות האלה: "הצווארון הכחול" ו"הצווארון הלבן"? (2 נקודות)
 מעמד "הצווארון הכחול" עתיד להיעלם, ומעמד "הצווארון הלבן" יקטן ויהפוך גם הוא למעמד בסכנת הכחדה.

ב. כיצד תושפע מן המהפכה "האליטה" הנזכרת בטקסט 1? (2 נקודות)
 אליטה זו תגרוף את כל הרווחים, ותהיה מצומצמת ועשירה מאוד.

- ג. (1) הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)
- עקב השינויים בתעסוקה בעתיד תהיה החברה –
  - שוויונית ודמוקרטית יותר.
  - בעלת פערים גדולים יותר.
  - בעלת מעמדות רבים יותר.
  - חברה הדואגת לרווחת החלשים בה.

(2) נמק את תשובתך. (2 נקודות)
 ע"פ התחזיות רוב שוק העבודה יורכב מעניים, עובדים בשכר נמוך או אלה שמקצועותיהם נכחדו ומאליטה שתגרוף את כל הרווחים.

/המשך בעמוד 7/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210 - 7 -

3. א. בטקסט 1 מוצגות דעותיהם של האופטימיסטים ושל הפסימיסטים בנוגע למהפכה.

(1) על מה מתבססת דעתם של האופטימיסטים בטקסט 1? (2 נקודות)

הקף את התשובה הנכונה.

- על השינוי הטכנולוגי המהיר.
- על ניסיון העבר.
- על תרומתה של מערכת החינוך.
- על מחקרים.

(2) באיזה נימוק הפסימיסטים בטקסט 1 דוחים את דעתם של האופטימיסטים?

(3 נקודות)

הנימוק לכך הוא: לפנינו אתגר השונה מקודמיו, כיוון שקצב השינוי הטכנולוגי מהיר מהרגיל והמין האנושי לא יוכל להסתגל אליו.

(3) אף על פי שבטקסט 1 מובעות דעות של אופטימיסטים ושל פסימיסטים, ניכר

כי דעתו של כותב הטקסט נוטה לאחד הכיוונים. (6 נקודות)

- לאיזה כיוון נוטה דעתו של כותב טקסט 1? פסימיסט
- העתק מן הטקסט משפט המחזק את דבריך. "...בטווח הארוך השינוי שהוא עושה לשוק העבודה ישפיע לרעה על מצבם של עובדים רבים..."

ב. הבא מטקסט 2: (4 נקודות)

- דעה אחת אופטימית "בשוק התעסוקה העולמי ייווצרו משרות יותר משיאבדו".
- דעה אחת פסימית "עד שנת 2025 יוחלפו עובדים רבים ברובוטים או במחשבים מסוג כלשהו. בעקבות זאת יעלה מאוד שיעור האבטלה".

4. בכל אחד מן הטקסטים שקראת יש המלצות כיצד להתמודד עם המהפכה.

א. העתק מאחד הטקסטים המלצה אחת שמופנית לפרט, וציין את מספר הטקסט

שממנו העתקת את המלצה. (3 נקודות) "ומי שפרנסתו חשובה לו מומלץ

שייערך לכך ויבחר כבר עכשיו במקצוע שסיכויי ההישרדות שלו גבוהים".

מטקסט מספר 1

ב. העתק מאחד הטקסטים המלצה אחת שמופנית למערכת ממסדית, וציין את מספר

הטקסט שממנו העתקת את המלצה. (3 נקודות) "גם מערכת החינוך וגם מוסדות

ההשכלה הגבוהה יידרשו להתאים את עצמם לשינוי בשוק התעסוקה העתידי,

כדי להעניק לתלמידים של היום יכולת להתמודד עמו".

מטקסט מספר 2

/המשך בעמוד 8/

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

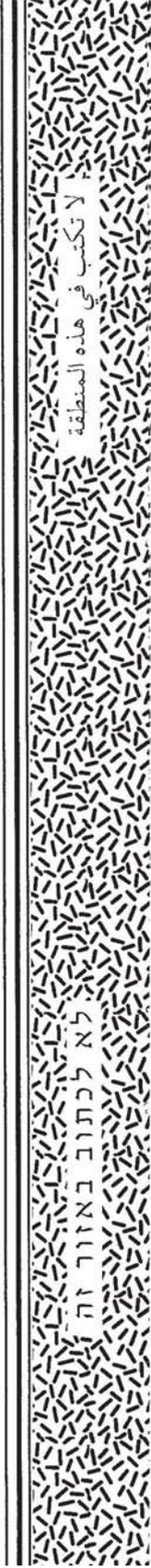

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210 - 9 -

טיוטה

Lined area for writing the answer.

/המשך בעמוד 10/

- 10 - הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210

פרק שני – אוצר המילים והמשמעים; שם המספר

(26 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 6-10.

(21 נקודות)

אוצר המילים והמשמעים

6. לפניך הערך **מהפכה** ממילון אבר-שושן (2003).

מְהִיפָּכָה נ' [מן הפך] 1. הפיכה, הריסה, החרבה: "כְּמֵהִיפָּכַת סֶדֶם וְעַמְרֵה" (דברים כט כב). 2. רבולוציה, הפיכה בכוח של מְשַׁטֵּר הַמְדִינָה, בטולה של צורת השלטון הקיימת לשם הקמת שלטון חדש: הַמְהִיפָּכָה הַצְרֶפֶתִית הַגְדוּלָה (1789). מְהִיפָּכַת אוֹקְטוֹבֵר בְּרוּסְיָה (1917). 3. שְׁנוּי הַפּוֹךְ וּפְתָאוּמִי בְעֵינַי אוּ בְמַקְצוֹעַ מְסִים: הַנּוֹל הַמְכִנִּי הַכְּנִיס מְהִיפָּכָה בְּיַצוֹר אֲרִיגִים, כִּף הַחֲלָה הַמְהִיפָּכָה הַתְעַשִּׂיתִית. תּוֹרַת הַיְחָסוֹת שֶׁל אִינְשׁוּטֵיין חוֹלְלָה מְהִיפָּכָה בְּמַדְעַ הַפִּיזִיקָה. 4. [בלשון הדיבור] מַצָּב שֶׁל אִי-סֵדֶר, אֲנִדְרָלְמוּסְיָה (גם כהפזיה): עוֹד לֹא הִסְפַּקְנוּ לְסַדֵּר אֶת הַמְהִיפָּכָה בְּדִירְתָנוּ הַחֲדָשָׁה. – [מְהִיפָּכַת־, מְהִיפָּכוֹת, מְהִיפָּכוֹת־]

א. לפניך ארבעה משפטים ובהם מודגשת המילה **מהפכה**.

ציין ליד כל משפט את מספר ההגדרה מן המילון המתאימה ביותר למשמעות המילה במשפט. (4 נקודות)

- **המהפכה** הדיגיטלית מבטלת את מעמד הביניים (טקסט 1, שורה 7). 3
- במהלך **המהפכה** האמריקנית (1765-1783) הכריזו 13 מושבות בריטיות באמריקה על עצמאותן והקימו מדינה דמוקרטית. 2
- **המהפכה** שחולל שר האוצר בשיטת המיסוי זכתה לתגובות רבות. 3
- האורחים שנפשו בבית ספר שדה השאירו **מהפכה** בחדרים. 4

ב. איזו מן המשמעויות שבערך "מהפכה" אינה משמשת בלשון ימינו? 1

(2 נקודות)

/המשך בעמוד 11/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210 - 11 -

7. א. בטקסט 1 כתוב: "המהפכה הדיגיטלית [...] מותירה אותנו עם שוק עבודה **מקוטב**"

(שורות 7-9).

מהי משמעות המילה "מקוטב"? הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- שגורם להרס החברה
- שאין בו יציבות
- שיש בו ניגוד קיצוני
- שאינו שלם

ב. בטקסט 1 כתוב: "הטכנולוגיות האלה יובילו לשגשוג כלכלי **חסר תקדים**" (שורות 20-21).

מהי משמעות הצירוף "חסר תקדים"? הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- שאינו צועד קדימה
- שלא היה כמותו
- שאינו מופיע ראשון
- שאין לו עתיד

ג. בטקסט 2 כתוב: "המקצוע בעל ה**סבירות** הגבוהה ביותר להיעלם הוא הגהה" (שורות 6-7).

מהי משמעות המילה "סבירות"? הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- רגישות
- דירוג
- תוצאה
- סיכוי

/המשך בעמוד 12/

- 12 - הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210

8. בטקסט 1 כתוב: "כלכלנים, אנשי טכנולוגיה ועיתונאים מזהירים מפני [...] שחיקה בשכר" (שורות 3-4).

באילו מן המשפטים שלפניך אפשר להשתמש במילה "שחיקה"? כתוב את המילה במשפטים שבהם מתאים להשתמש בה. (3 נקודות)

- שר התחבורה הציג תכנית חדשה למען הגברת _____ בכבישים.
- העובדים התלוננו על _____ שחיקה _____ נפשית וביקשו לצאת לחופשה.
- מרוב שימוש במגפיים חלה בהם _____ שחיקה _____.
- בעקבות הסיפור המדכא חלה _____ במצב רוחו.
- בשנים האחרונות חלה _____ במפלס מי הכינרת.
- מורים רבים מתלוננים על _____ שחיקה _____ במעמדם.

9. א. לפניך מילים מן הטקסטים. ליד כל מילה, כתוב מילה משלך בעלת משמעות קרובה.

(מילה נרדפת) שיכולה להמיר אותה ולשמור על משמעות המשפט בטקסט.

(4 נקודות)

- _____ עבודות (טקסט 1, שורה 8)
- _____ משאירה (טקסט 1, שורה 8)
- _____ להתחזק/ לגדול (טקסט 1, שורה 32)
- _____ הפסקה (טקסט 3, שורה 19)

ב. לפניך מילים מן הטקסטים. ליד כל מילה כתוב מילה משלך המנוגדת לה במשמעותה.

(2 נקודות)

- _____ שגשוג (טקסט 1, שורה 20) שפל
- _____ מורכבות (טקסט 2, שורה 5) פשוטות

/המשך בעמוד 13/

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210 - 13 -

שם המספר (5 נקודות)

10. לפניך משפטים ובהם מספרים מודגשים. כתוב במילים את המספרים המודגשים (אין צורך לנקד).

— 52 **חמישים ושניים** אחוזים מן המומחים טוענים כי שוק התעסוקה יצליח ליצור יותר משרות.

— המאמר התפרסם ב-17 **שבעה עשר** באוגוסט 2014.

— ב-15 **חמש עשרה** השנים האחרונות לא חל שינוי בשוק התעסוקה האמריקני.

— מספר המחשבים במפעל אינו מספיק. יש להגדילו פי **3 שלושה**.

— תוכל לקרוא על נושא הרובוטים בעמוד **11 אחת עשרה** בכתב העת.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

/המשך בעמוד 14/

- 14 - הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210

פרק שלישי – תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה שמונה שאלות: ארבע מתחום התחביר (11-14) וארבע מתחום מערכת הצורות (15-18).
ענה על ארבע שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה – 6 נקודות).

תחביר

11. לפניך ארבעה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. השימוש בטכנולוגיות מחשב יתעצם בשנים הקרובות, ובעקבות זאת ייעלמו מקצועות מסוימים.

II. החרדה מפני השינוי המהיר שעובר עולם העבודה היא גדולה.

III. העידן הדיגיטלי הוא ברכה לצרכנים, אך בטווח הארוך הוא משפיע לרעה על חלק מן העובדים.

IV. בעבר הושפעו מתהליכי האוטומציה בעיקר עובדי "הצווארון הכחול", ובעתיד יושפעו מהם גם עובדי "הצווארון הלבן".

א. ציין את המספר של המשפט היוצא דופן מבחינת הסוג התחבירי. II

ב. ציין את הסוג התחבירי של המשפט היוצא דופן. מורכב

ג. ציין את הסוג התחבירי המשותף לשלושת המשפטים האחרים. מחובר/ איחוי

ד. ציין את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו במשפטים.

• בטכנולוגיות משלים שם (לוואי)

• מפני השינוי המהיר משלים שם (לוואי)

• ברכה נשוא

• עובדי "הצווארון הכחול" נושא

/המשך בעמוד 15/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 210,011107 - 15 -

12. לפניך שלושה משפטים מורכבים I-III. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. האופטימיסטים מאמינים שהטכנולוגיות החדשות יובילו לשגשוג כלכלי.

II. עובדים בעלי השכלה גבוהה עוזבים כיום להצלחה בתעסוקה, ייפלטו משוק

העבודה בתוך כמה שנים.

III. אנשי מקצוע עוקבים אחר מגמות במקומות העבודה מציעים הצעות לפיתוח

קריירה משגשגת.

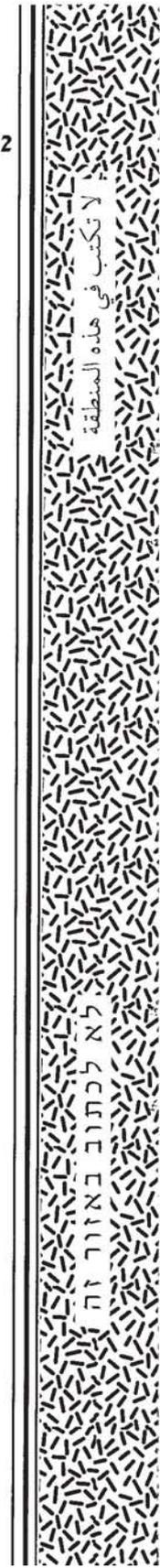
א. תחם את הפסוקית בכל אחד מן המשפטים.

ב. מה ההבדל בין תפקיד הפסוקית שבמשפט I לבין תפקיד הפסוקיות במשפטים II ו-III? במשפט I הפסוקית היא פסוקית משלימה פועל, ואילו במשפטים II-III הפסוקית היא פסוקית משלימת שם.

ג. ציין את הנושא ואת הנשוא שבמשפט העיקרי שבכל משפט.

משפט I	נושא	האופטימיסטים	נשוא	מאמינים
משפט II	נושא	עובדים	נשוא	ייפלטו
משפט III	נושא	אנשי מקצוע	נשוא	מציעים

/המשך בעמוד 16/

- 16 - הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210

13. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. לינדה גראטון היא¹ פרופסור בבית הספר למנהל עסקים בלונדון.

פסוקית משלימת פועל

II. היא² טוענת כי מבנה הקריירה בן שלושת השלבים הוא מיושן.

A. ציין את הסוג התחבירי של כל אחד מן המשפטים.

משפט I פשוט משפט II מורכב

אם המשפט מורכב – תחם את הפסוקית, וציין את תפקידה התחבירי (משלימת שם או משלימת פועל).

אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחם את איבריו.

B. ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו.

היא¹ אוגד

היא² נושא

G. כתוב מילית אחרת שיכולה להמיר את המילית "כי" במשפט II. שמור על משמעות המשפט ועל סוגו התחבירי. ש

D. לפניך משפט נוסף ובו המילית "כי".

III. מקצוע ההוראה לא ייעלם כי מחשבים לא יוכלו להחליף את העובדים בו.

מהי המשמעות של המילית "כי" במשפט III, ובמה אפשר להמירה בלי לשנות את משמעות המשפט ואת סוגו התחבירי?

המשמעות היא: סיבה ותוצאה. המרה: משום ש...

/המשך בעמוד 17/

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 210,011107 - 17 -

14. לפניך חמישה משפטים. לאחר כל משפט יש קו.

- I. למדו מקצועות חדשים כדי שתשתלבו בשוק התעסוקה העתידי. תכלית
  - II. עד שנת 2025 יוחלפו עובדים רבים ברובוטים, ועקב כך יעלה שיעור האבטלה עליה ניכרת. סיבה ותוצאה
  - III. מקצוע ההוראה אינו פופולרי בקרב צעירים, אף על פי כן רבים לומדים אותו. ויתור
  - IV. לכלכלנים חוששים מאבטלה בעתיד בשל עלייתם של הרובוטים. סיבה ותוצאה
  - V. גם אם מסקנות החוקרים הן עגומות, רבים מאמינים בהשפעתה החיובית של הטכנולוגיה על שוק העבודה. ויתור
- א. ציין בקו שלאחר כל משפט את הקשר הלוגי שבו.
- ב. מכל אחד מן המשפטים, העתק את מילת (או מילות) הקישור המבטאת את הקשר הלוגי, וכתוב מילת קישור אחרת המבטאת אותו קשר לוגי.
- מילת הקישור במשפט I: כדי ש _____
  - מילת קישור אחרת המבטאת אותו קשר לוגי: על מנת ש _____
  - מילת הקישור במשפט II: עקב כך _____
  - מילת קישור אחרת המבטאת אותו קשר לוגי: משום כך _____
  - מילת הקישור במשפט III: אף על פי כן _____
  - מילת קישור אחרת המבטאת אותו קשר לוגי: למרות זאת _____
  - מילת הקישור במשפט IV: בשל _____
  - מילת קישור אחרת המבטאת אותו קשר לוגי: בגלל _____
  - מילת הקישור במשפט V: גם אם _____
  - מילת קישור אחרת המבטאת אותו קשר לוגי: אף על פי ש _____

/המשך בעמוד 18/

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 210,011107 - 18 -

מערכת הצורות

15. לפניך טבלה.

בעמודה הימנית בטבלה יש פעלים מודגשים.

השלם (במקומות הלבנים בלבד) את המידע הנדרש בנוגע לכל פועל.

(אין צורך לכתוב משפטים.)

שם הפועל (מאותו השורש ומאותו הבניין)	שם הפועל (מאותו השורש ומאותו הבניין)	השורש	הבניין	שם פעולה (מאותו השורש ומאותו הבניין)
גלי אבטלה.	אנשי טכנולוגיה מְזַהְרִים מפני	זה"ר	הפעיל	הזהרה
את דור העובדים.	הכִּנְסֵת הרובוטים מְאִתְגֶּרֶת	אתג"ר	פיעל	לאתגר
יותר משרות משהיא יוֹצֶרֶת.	המהפכה הדיגיטלית מחסלת	יצ"ר	קל	יצירה
על שוק העבודה בעתיד.	המחקר הַצִּיג מסקנות עגומות	יצ"ג	הפעיל	הצגה
הַשְׁתַּלְטוּן על הדיון בתקשורת.	קולותיהם של הפסימיסטים	שליט	התפעל	השתלטות
במה יהיה נִתֵּן לעבוד?	נת"נ	נת"נ	נפעל	להנתן

/המשך בעמוד 19/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210 - 19 -

16. א.

- לפניך משפטים, ובהם פעלים סבילים מודגשים.
- השיח הציבורי מֵאֲפֵין בִּפְחַד מִפְּנֵי עֲלִייתָן שֶׁל "הַמְּכֻנּוֹת הַחֲכָמוֹת".
  - שׁוֹק הָעֵבֹדָה יִרְכֵב בְּעֵתִיד מְרֹב שֶׁל עֲנִיִּים.
  - תּוֹצְאוֹת הַמַּחְקֵר מְכַרְזֹת לְכָל הָעוֹסְקִים בַּדָּבָר.
  - מַעֲרַכַת הַחִינוּךְ תִּדְרֹשׁ לְהִתְאִים אֶת עֲצֵמָה לַדְּרִישׁוֹת הַשׁוֹק.
- בטבלה שלפניך כתוב את הַבְּנִיין שֶׁל כָּל אֶחָד מִן הַפְּעִלִים הַסְּבִילִים, וכתוב כל פועל בצורתו הפעילה. שְׁמֹר עַל הַזְּמַן וְעַל הַגּוֹף שֶׁל הַפּוֹעֵל.

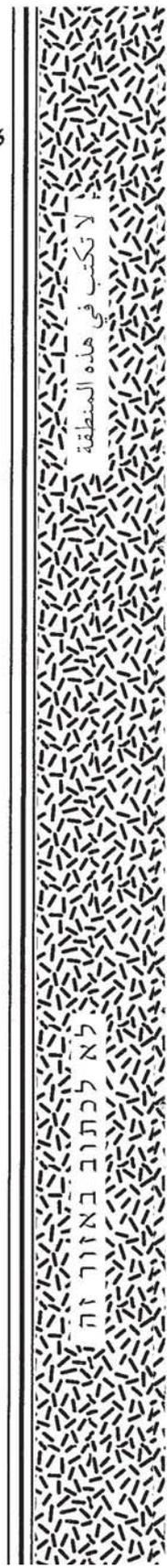
הפועל הסביל	הבניין	הצורה הפעילה
מֵאֲפֵין	פועל	מאפיין
יִרְכֵב	הופעל	ירכיב
מְכַרְזֹת	הופעל	מכירות
תִּדְרֹשׁ	נפעל	תדרוש

ב.

- לפניך שני משפטים, ובהם פעלים מודגשים.
- I. נִטַּע עֲצִים בַּכְּנִיסָה לִישׁוּב.
  - II. הָעֵץ נִטַּע לְזִכְרָם שֶׁל הַתּוֹשְׁבִים שֶׁנִּפְּלוּ.
- בטבלה שלפניך נתח את שני הפעלים.

הפועל	השורש	הבניין	הגוף	הזמן
I. נִטַּע	נטייע	קל	מדברים	עתיד
II. נִטַּע	נטייע	נפעל	נסתר	עבר

/המשך בעמוד 20/

- 20 - הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 011107, 210

17. א. (1) לפניך חמישה צמדים של שמות פעולה.

— הקף את הצמדים שבהם שמות הפעולה הם מאותו הבניין, וציין לידם את הבניין המשותף.

— בשאר הצמדים, ציין את הבניין של כל אחד משמות הפעולה.

- שגשוג — סכנה פיעל
- הצמדות — התממשות נפעל- התפעל
- השג — הצלחה הפעיל
- שליטה — דאגה קל
- ציון — בחירה פיעל- קל

(2) ליד כל אחד משמות הפעולה שלפניך כתוב שם פעולה מאותו השורש, אך

בבניין אחר.

הצמדות הצמדה
ציון הצטינות

ב. לפניך חמישה צמדים של שמות.

(1) הקף את הצמדים ששני השמות בהם שייכים לאותו המשקל.

- מגבת — סירת
- מצבה — מצלמה
- מחסום — מסוק
- מפל — נגר
- תלמיד — תקין

(2) העתק מן הצמדים שבסעיף ב(1):

סירת מילה אחת מגזרת השלמים
מפל מילה אחת מגזרת חסרי פ"נ
מצבה מילה אחת מגזרת חסרי פי"צ

/המשך בעמוד 21/

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

210,011107 מס' קיץ תשע"ו, הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 210,011107

18. א. לפניך שמות עצם מודגשים.

חֶשֶׁב, קִלְדָן, מְגִישׁ חֲדָשׁוֹת, תַּסְרִיטָאִי, מְתַאֲגֵר, מְסַגֵּר, מְשַׁפֵּטֵן

(1) לפניך טבלה. מייין בה את שמות העצם לשתי קבוצות, לפי דרך התצורה שלהם, וציין בראש כל עמודה את דרך התצורה של השמות בה.

שורש+ משקל	בסיס+ צורן סופי
חשב	משפטן
מתאגרף	תסריטאי
קלדן	
מסגר	
מגיש	

(2) מהי המשמעות המשותפת של שמות העצם המודגשים? בעלי מקצוע

(3) במה שונה המילה פְּסִיכּוֹלוֹג מן המילים שבראש השאלה? המילה "פסיכולוג" שאולה מלועזית.

ב.

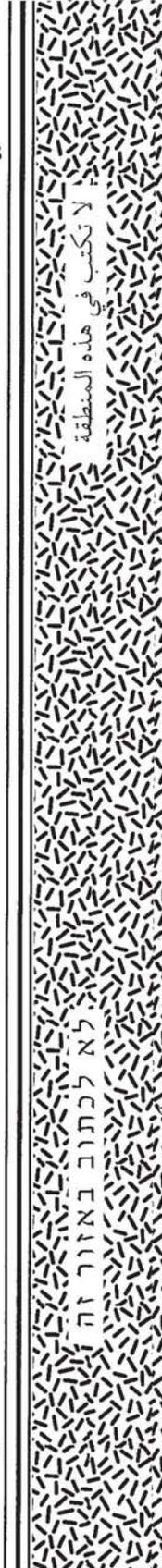
לפניך ארבעה צירופים, ובהם מילים מודגשות. ילד הַרְפָּתָקוֹן שִׁיקוֹל אִישִׁי נושא רְגִישׁ דִּיבוֹר קוֹלָנִי

(1) מהי המשמעות המשותפת של המילים המודגשות? שם תואר

- (2) איזו מן המילים המודגשות יוצאת דופן בדרך התצורה שלה? רגיש
- ציין את דרך תצורתה. שורש+ משקל
- מהי דרך התצורה המשותפת למילים האחרות? בסיס+ צורן סופי

/המשך בעמוד 22/

(שים לב: סעיף ג של השאלה בעמוד הבא.)

- 22 - הבנה, הבעה ולשון א', קיץ תשע"ו, מס' 210,011107

ג. לפניך שתי מיילים.

רְכֶּבֶת רְכֶּבֶל

(1) ציין את דרך התצורה של כל אחת מן המילים.

שורש+משקל

רְכֶּבֶת

הלחם בסיסים

רְכֶּבֶל

(2) הבא דוגמה משלך למילה שנוצרה באותה דרך תצורה של כל אחת מן המילים.

צְנָרֶת

רְכֶּבֶת

מדרחוב

רְכֶּבֶל

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

